Euskaleŕiko beŕiak

Ordizia'ko nekazari batzaŕa.—S. Juan. S. Pedro, S. Martzial eta abar alde guzitan

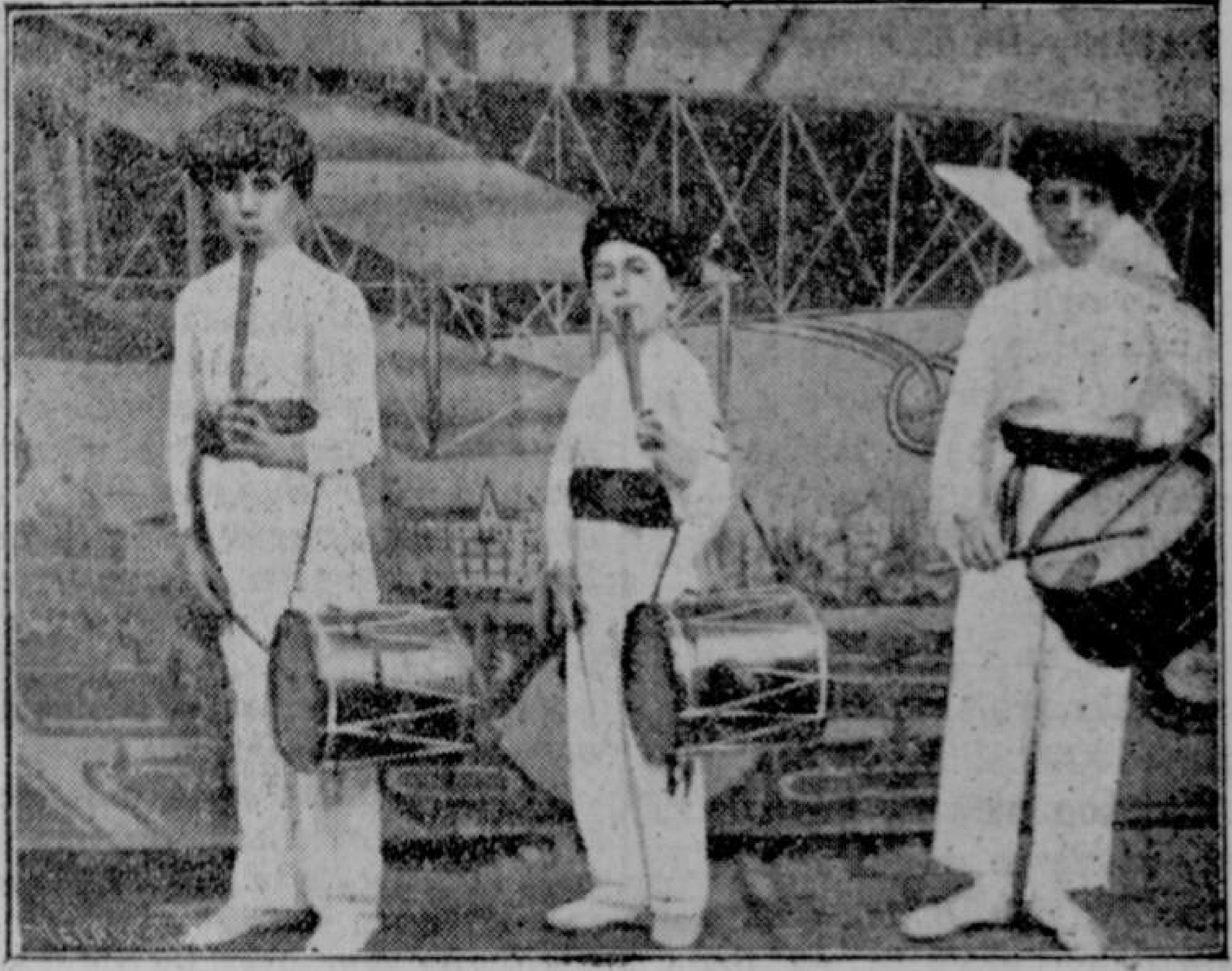

Ara TOLOSA'n San Juan bigaramoneko EUSKAL-JAIEAN gure dan*ta soñu alaiak jo zituzten txistulari txiki (1) Amezketaŕa, (2) Lezea, (3) San Sebastián. Eŕiko txistulari Lezea jaunak erakutzi die ta euskal jaiera bildu zitun.

JUANA JOXEPA SARASOLA sei urte bakaŕik izan aŕen, euskerazko Dotriña ongi ikasia da ta, lenengo Jaunartze Aduna'n egin du. Zoriongaŕi da bere maistra Antonia Josepa Aŕastoa.

Mujika'tar Mateo, gure Gotzai agurgaŕia, Aralar'ko Mikel Deunarenean, Napaŕoa utzi ta Araba runtz irteteko garaiau.

Juan Elosegi'ren argazkia.

Luistarak Izazkuna

Luis Deunaren mutiĺak gaur artsaldian Izazkuna goazela badakizu. Zu ere irakurle zere burua olo eginda etxian ez egon. Ernani'tik Beasaiña ta Berastegi'tik Eŕeziĺa gurutziak azpian artzen dituan mutil on guztiak Izazkuna. Zoaz da etzaitzu damutuko. Tolosa'ra iritsitian nun dago Izazkun galdetu biaŕik ez dezu izango: begiratu bestiak zein aldetara dijuazten. Bertara igotzian badakit esango dezuna; gure zeruko Amak zeñen toki ederera bota zuan begia ta zeñen bizileku apaña daukan.

¿Nola juan zindezkian galdetzen dezu?

Begira; ontan ere erakutsiko dizut bada. Betaŕa bazera artu gorako tren (suburdi) tranbia (tximisgurdi) edo berez dabiltzan kurpildun gurdi oietakua. Goitaŕa bazeta beste ainbeste baño beste erara Bi kurpildun oitakuan ere joan liteke. Menditaŕak izan ezkero beŕiz, oñez zati bat eta ibiĺin beste gañerakua aldan azkaŕen atzera gelditzen dan oña auŕera aldatuaz ederki asko egin litekiala etxetik arutzakua ¿zeñek eztaki?

Diru apur bat biderako atsegin dezu ta aitari ezpada amari eskatu. Izakun'ako izan ezkero ez dizutela ukatuko badakizu. ¿Ez al da ala amaak? ¿Ez al da ala aitaak? Ontxen ikusi zaituk irakurle ta goazen.

L.

Euskaleŕian beste txakuŕak saunkatu dezan auŕera,
paper onenak artu ditzagun
txaŕak boteaz surtara.
¿Norbaitek dio ez neri agindu
guztitik nai det—aukera?...
¡adiskidea! galdetzen dizut—
igo nai dezu zerura?...
¡zure nayari uko egiñaz
igo zindezke ain gora!

Paper onari al duten eran
ez diotenak laguntzen,
gaurko egunean ¡zori txaŕean!
asko ditut nik ikusten.
Txar oyek beŕiz t'au da mingaŕi!
ainbestek ditu erosten,
amar zentimo nora dijoan
ez ote dira oroitzen?...
¡eŕukaŕiak gai onetantxe
ez diradenak esnatzen!

—Luistaŕak igaro dan igandean genitun iĺeroko Jaunartze ta beste elizkizunak. Jaunartzen 65 giñan. Igande ortako biĺeran gure eŕetore jauna benetan sayatu zitzaigun, gaur, igande ontan, Luistaŕak Izazkuna daukagun bidezkunderako berotzen. Beraz, gure zuzendari dan eŕetore jauna buru degula, eŕi ontako Luistar geyenak joango gera, noski, gaur Izazkuna.

Tolosa ingurun bizi geraden
Luistar guztiok kementsu,
gaur Izazkuna igo gaitezen,
goazen, ba, gogoz t'indartsu.
Andre Maria'n oñetan antxe
pozez ta apal auspeztu,
ta Mexiko'ko anayen alde
bene-benetan eskatu.

—Gure apaiz-gai kementsuak, etxean igaro duten Garagaŕiĺa motxa izan zaiela esanaz... joan zaizkigu Saturaran'a L. iĺabeterako. ¡Gizajoak!... Ondo ibiĺi ta Iraiĺa arte.—*Luistar.*

Albiztur

Premi aundiko oitura bikañari jaŕaituaz Pedro Deun egunean, paper edo irakurgai onan alde, itzaldiak, jaunartze ta otoitzak eta limosnak, ugari izan ziran gure elizan.

Egun ontan gure apaiz jaunak ederki esan zigutena guztiok zintzo egingo bagendu; au da, irakurgai txaŕik ez erosi, lenago erositako txaŕik badaukagu eŕe, aldegun irakurgai onenak erosi ta oyei lagundu; eta onak edo txaŕak diran zalantza daukagunean, konpesore on bati galdetu erosi baño lenago. Eraren batean eri guztia egitea beartuak gaudela, sinistu dezagun, kristauak! ¡Beste txakuŕak saunka egingo liguke, noski, euskaleŕian, guztiok erakutsi oyek ondo beteko bagiñu!

Altza

Kaxo Ituŕi-goxo: Lanperatua zaudela badakit eta zuri laguntzia erabaki det, gure asteroko ARGIA'n ematen diguten tartia betetzeko. Zure Ituŕiko ur goxoa bezelakorik ez da irtengo neretik, bañan naiz txartxiagua izan, bat edo batek edango dulakuan beste itur'i au pixka bat irikitzera nijua.

Auŕena ordia agur maitetzu bat bialdu nai diot gure ARGIA'ri eta beste bat ARGI-irakurtzaiĺeari.

Eŕiko jayak.—Lengo astian adierazi bezela, iĺaren 30'an ziran eŕi ontako jayak. San Pedro egun aŕatsaldian kanpanak eta su-ziriyak adierazi ziguten jayaren asiera.

Larunbat goizean pozik jeiki ziran Altzataŕak gure zaindari Marzial Santua goratzeko asmoz. Au adierazi ziguten goizian Jauna artzen eta Meza nagusiyan izan ziran jendetzak.

Argi ta garbi esan zigun, bere itzaldian, Dabid Esnal jaunak, Altzataŕak zeruratzeko zer egin bear genduan; gure zaindari aundiaren birtute eta onbideak ikasi eta jaŕaitu. Jaungoikoa, Marzial Doneak bezela, indar guztiyaz, biotz biotzez eta anima osoaz maitatu ta zerura juango omen gera. ¡¡Ia bada, Altzataŕak, guazen zerura!!

Aŕatsaldian pelota partidu polita: Altza-gañekuak eta Boliñokuak. Lenbizikuak garaile, tanto batez.

Igandian ere Eliz-jai edeŕak egin ziran, eta Meza ondoren bigaŕen pelota partidua jokatu zan. Eŕerakuak Martutenekoaren kontra, obek irabazirik. Azkenik, astelenian, lengo bi egunetan irabazi zutenak txapeltza jokatu eta Martutenekoak txapeldun gelditu ziran.

Aurten eŕiko jayetan akats bat arkitu degu Altzatar jatoŕak: Euskal usaiko jolas gutxi jaŕi dizkigutela.

—Igandian Donostiyan egin zan Luistaŕen ibiĺaldi edeŕera, Luistar mordozka juantzan emendik ere. Biyotz-biyotzian gorde ditugu gure Gotzai jaunaren itz edeŕak.

—Lanziego'tik egun batzuk igarotzera etoŕi-ta emen dabil Zugasti'tar Anixeto apaiz jaun gaztia.

Baita Burgos'en negua igarota Kasares'tar Jon jauna ere.

Ongi etoŕi

Uŕen arte Jaungoikuak nai badu.—*Altxa.*

Astigaŕeta

Juan dan igandean iritxi zitzaigun aspaldititk aitatzen gendun eguna. Egun zoragaŕi ta pozgaŕia gure eŕiko gazte luistaŕentzat.

Aŕatsaldean bildu giñan Mandubi'ko gañean eta ez uste izan aŕen automobiĺa laŕi ibiĺi zan gu karratzen. Gero Ketarian auŕeneko egun aldia auŕeko urteko txakoliñari ustu aldi bat emanaz. Andik Donosti'ra iges egin genduan. An ... bagenduan zer ikusia: bateko Gotelua, besteko itxasoaren ibiĺera, ta azkenik gauzik edeŕena. Gotzai jaunaren etoŕera prozesio edeŕean: lengo aitona zaŕaren itz gozoa entzunaz bukatu zan gure elizkizun edeŕa.

—Insausti'tar Joxepa ta Esnaola'tar Karmen juan zaizkigu Zumaia'ra aldi bat pasatzera. Ondo ibiĺi.

—Baseŕitaŕok artuak joŕatu ta belaŕak astintzen gogoz ari dira. Tomatea pranko izango zan arta landareak etxe ondoan sartu baldin baituzte Astigaŕeta'n.—*Txoritegi.*

Aya

Aizteŕazun baĺadan egin dituzte iru egun jai, beren deun Pedro gozdartaria'ren (patroya) izenean. Elizak, bere aldetik oso diakinde politak egi nditu. Meza ondo ta aŕatzaldeko eŕomeriyak oso alayak izan dira; naiz irugaŕen egunean jenderik geyen izan. Gauza bat ikustiaz (aurtengoa igaro danezkero) poztuko giñake uŕengo urtietan; au da ba, zuek gaztiak zeuen exku daukazutena da ta, ¿Eziñ al liteke ba, eŕomeriya aŕatsaldian goizatxuago asi Baietz uste degu.

—Urteroko eran baditugu, aurten ere, gure eŕiko aize osasuntzugaŕiyak artzera etoŕi diran kanpotaŕak. Ondo egon.

—Aldabalde'tar Eŕupin apaiz gaya, juan zaigu udara igarotzera Satuŕan'era. Agur, nai lezun arte.

—Lengo egunian emen izan degu Aita Galdos, deun Iñaxio'ren semea, Eibar'ko semea, gizon gutxi bezelako jakintzua.

—Urte onetan igaro diran lenengo sei iĺabete oyetan izan dan eŕi onetako gora bera, azkenian argitaratzen degu. Jayuak 37, Iĺak 9, ta Ezkontzak 5.—*Bere txoko zale bat.*

Azkoiti

Luistaŕak Donosti'n.—Juan dan igandeko ibildeunean an izan da emengo ikuŕiña (bandera) ere, Gipuzkoa guztitik an ziran, baita Napaŕu'tik ere, bañan guztien artean aunditena eta edeŕena Azkoitikoa. Ikuŕiñak alderdi guziak euskeraz idatzita dauzka eta erdi-erdian Biotz deuna dris-dris egiten duala eta berak alderdi baten au esaten du: «Jesukristoren alde iĺ arte».

San Bizente'ko elizatik erten ta ibildeunean geldi-geldi Bulebar'ean zead guazela guztiak esaten zuten «qué hermosa es; ¿de dónde es esa bandera?» Alaxen da izan ere irakurle, au ikusten duten guztiak aŕituta gelditzen dira Azkoitiaŕak olako gauzetan badirala esanaz. Beste batzuek baziran beŕiz su emantea merezi zutela ziotenak, jakiña ba berak ez daukate oŕen edeŕik eta, Azkoitiaŕak eukitzea pena artzen dute gixajoak.

Emengo Luistaŕen zuzendaria an ibiĺi zan ikuŕiñaren aldamenean ibildeun guzian aldein gabe.

Itziar'en.—Aurten ere urtero bezela jende asko izan omen da Itziar'ko Amarengana juanda, bañan aurten ikaratzeko laiñ bost eungo bai omen ziran, irakurle pentza esazu eŕi onen nolako sinismena duan Itziar'ko Amarentzat.

Ez ordea beribiĺetan juan, baizik oñez, goizeko lauretan erten emendik eta ara zazpirak aldean eltzen dirala. ¡Bejondeizutela! eta datoŕen urtean ere oŕelaxe juateko osasuna izan daizutela guziok.

—Datoŕen igandean ere juatekoak dira Maria'ren alabak ara meza nagusirako eltzeko, an abestu biar dute emengo orfeoi beŕiak eta gero andik Dela Markiña tik buelta etxeratzeko ustean dira. Ondo ibiĺi.

Gari ebakitzea.—Asi dira emengo baseŕitaŕak gari ebakitzen ardoa naikoa eranaz.—*Iraurgi.*

Azpeiti

Aste au bataio astea izan da Ara emen guk ikusi deuzen danak.

Loyola jatetxeko Alkorta'ren aurtxoa. Aŕabaleko andrak onen antzeko bataioak nai omen lituzke. Bai emen zuten diru artzen gogolana. Bejondaizuela.

Loyola'ko Amenabar'taŕak izan zuten aurtxo bat; baita ere Erdikaleko ardandegi beŕiko Iriondo'k. Aur oyen gurasoen eta besotako aita-amaren izenik ez dakigu tamalez.

Baita ere bataitu ziran Sarasua'tar Jose Mari eta Aranburu'tar Lidia'ren aurtxoa, izanik besotako aita-ama ordezkariak gure ... eta euskeltzale Artetxe ...